

Nr 380.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912; given Stockholms slott den 26 april 1918.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om
arbetarskydd den 29 juni 1912.

Härigenom förordnas, att 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Arbetsgivare — — — — — avseende.
Minderårig skall lämnas erforderlig ledighet för deltagande i kurs för religionsundervisning eller, efter avgång från folkskola eller mindre folkskola, sådan fortsatt undervisning eller yrkesundervisning, som helt eller delvis bekostas av staten eller kommun.

13 §.

Beträffande — — — — — bestämmelser:
a) — — — — —
b) Deltager den minderårige med arbetsgivarens vetskap i kurs för sådan undervisning, som i 10 § omförmåles, vare arbetsgivaren skyldig så begränsa den minderåriges arbetstid, att sammanlagda undervisnings- och arbetstiden för dygn ej överstiger den i a) av denna § medgivna arbetstid.
c) — — — — —
d) — — — — —

15 §.

Bedrives industriellt arbete å ett arbetsställe i sådan omfattning, att för arbetet i regel användas minst tio arbetare eller drivkraft om minst fem effektiva hästkrafter eller ock minst fem arbetare jämte drivkraft om minst tre effektiva hästkrafter, må minderårig användas i arbetet allenast under villkor, att till arbetsgivaren avlämnats intygsbok för den minderårig; skolande sådan bok vara utfärdad på sätt i 34 § föreskrives och innehålla dels uppgift om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag samt, för det fall att fråga icke är om arbete endast under ferietid, såväl intyg att den minderårig inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller ock erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan som även anteckning, huruvida den minderårig genomgått fortsättnings- eller ersättningskola ävensom lärlingskola, där skolplikt beträffande lärlingskola enligt av vederbörande kommun meddelat beslut åligger den minderårig, eller är i vederbörlig ordning befriad från skyldighet att deltaga i undervisningen i någon av de skolor, som sist nämnts, dels ock läkarbetyg, utvisande att den minderårig icke företer sjuklighet, svaghet eller bristande kroppsutveckling eller, där så skulle vara förhållandet, att den minderårig icke kan anses komma att lida men av den sysselsättning, vartill den minderårig användes. Sådant — — — — — besiktningsläkare.

34 §.

Intygsböcker, — — — — — pastorsämbetena.
 Det — — — — — hemvist. Har pastor sig bekant, att den minderårig ännu icke fullgjort sin skolplikt i folkskola, fortsättnings- eller ersättningskola eller lärlingskola, göra ock anteckning därom i intygsboken. Är för pastor kunnigt eller styrkes för honom, att den minderårig inhämtat den för folkskolan bestämda lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan eller ock att den minderårig genomgått fortsättnings- eller ersättningskola eller lärlingskola eller är i vederbörlig ordning befriad från skyldighet att deltaga i undervisningen i någon av de skolor, som sist nämnts, skall pastor i boken införa intyg härom.
 Har — — — — — skolföreståndare.
 I intygsboken — — — — — intygsbok.
 Minderårig, — — — — — besiktningsläkare.
 Har — — — — — själv.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1919.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari
1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet
anförde chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte:

Kungl. Maj:t har i proposition till innevarande års riksdag angående
upprättande av praktiska ungdomsskolor (nr 96) föreslagit riksdagen att
fastställa vissa huvudsakliga grunder och bestämmelser att gälla beträf-
fande fortsättningsskolor. Enligt förslaget skall i varje skoldistrikt finnas
en eller, där förhållandena sådant påkalla och medgiva, flera fortsättnings-
skolor, dock att undantagsvis två eller flera närliggande skoldistrikt må,
efter vederbörligt medgivande, kunna förena sig om en gemensam fort-
sättningsskola. Kursen skall fördelas på minst 2, högst 3 år och vara
obligatorisk, så att lärjunge är pliktig inträda i fortsättningsskola vid

början av den årskurs, som inträffar närmast efter det läsår, då avgångsbetyg från folkskola eller vitsord om motsvarande kunskaper erhållits, således i regel under det fjortonde levnadsåret, samt att deltaga i skolans undervisning under den för fortsättningsskolans kurs stadgade minimitiden, 360 undervisningstimmar, eller den längre tid intill sammanlagt 540 undervisningstimmar, som skoldistriktet kan hava i vederbörlig ordning bestämt; dock att skolplikten i varje fall upphör, då lärjunge fyllt aderton år. Under vissa förutsättningar må uppskov med eller befrielse från fortsättningsskolplikten fullgörande kunna lärjunge medgivas. För lärjunge, som avgått från egentlig folkskola utan att hava erhållit fullständigt avgångsbetyg, ävensom för lärjunge som avgått från mindre folkskola, skall anordnas ersättningsskola; och skall lärjunge i sådan skola vara underkastad skolplikt enligt samma grunder, som gälla för lärjunge i egentlig fortsättningsskola.

Vidare skall det, enligt samma förslag, ankomma på vederbörande kommun att bestämma, att i yrke anställda lärlingar skola, i den utsträckning vartill förhållandena kunna föranleda, vara pliktiga att under högst 2 läsår med högst 9 månaders årlig undervisning och med i medeltal högst 12 undervisningstimmar i veckan deltaga i undervisningen i på visst sätt anordnad lärlingsskola, dock att skolplikten upphör, då lärjunge fyllt aderton år.

Slutligen skola yrkesskolor av olika slag samt mera fria former av skolor för yrkesundervisning kunna komma i åtnjutande av statsunderstöd, under villkor, bland annat, att de bibringa sina lärjungar visst slag av yrkesutbildning.

Införandet av ersättningsskolplikt i enlighet med ovan angivna förslag samt av nya former för yrkesundervisningen påkallar ändring av 10 § i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 i så måtto, att paragrafen icke kommer att lämna rum för något tvivel rörande arbetsgivarens skyldighet att lämna den minderårige erforderlig ledighet för deltagande dels i undervisningen i ersättningsskola, dels i yrkesundervisning, av vilket slag det vara må.

Vidare kräver införandet av skyldighet för minderåriga jämlikt nyssberörda förslag att deltaga i undervisning i ersättnings-, fortsättnings- och lärlingsskola ändring i § 13 av nämnda lag, i det att stadgandet om skyldighet för arbetsgivaren att så begränsa den minderåriges arbetstid, att sammanlagda undervisnings- och arbetstiden för dygn ej överstiger den i samma paragraf medgivna längsta arbetstiden, torde böra erhålla en sådan avfattning, att stadgandet kommer att gälla jämväl minderårig, som åtnjuter undervisning i den obligatoriska ersättnings- eller fortsättnings-skolkursen eller i lärlingsskola, där sådan blivit av vederbörande kommun

upprättad. Antydda begränsning av arbetstiden är nämligen nödvändig för att dessa minderåriga skola kunna på ett tillfredsställande sätt tillgodogöra sig den undervisning, ifrågavarande skolor avse att meddela. Då skyldigheten att deltaga i sagda undervisning sträcker sig till en uppnådd ålder av 18 år — det vill säga den övre åldersgränsen för dem, som avses med lagens bestämmelser rörande minderåriga — torde den erforderliga ändringen i förenämnda lagrum enklast genomföras därigenom, att orden »där den minderårige ej fyllt femton år» uteslutas.

För tillämpningen av nyssnämnda paragraf torde det vara en förutsättning, att den i 15 § omnämnda intygsboken innehåller uppgift, huruvida den minderårige fullgjort sin här ifrågavarande skolplikt eller icke eller om han blivit därifrån i vederbörlig ordning befriad. I sådant syfte bör göras tillägg till sistnämnda paragraf. I enlighet härmed torde 34 § böra omredigeras därhän, att pastor eller den eljest vederbör älägges draga försorg om att uppgifter i dessa hänseenden inflyta i intygsboken. Vad angår intyg om fullgjord lärlingsskolplikt torde det väl såsom regel bliva lärlingsskolans föreståndare eller vid skolan anställd lärare, som kommer att ombesörja införandet i intygsboken av dylikt intyg.

Departementschefen uppläste härefter ett inom civildepartementet utarbetat förslag till lag om ändrad lydelse av 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställde, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen förmäler, genom utdrag av protokollet infordras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Gunnar Corin.

Förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om
arbetarskydd den 29 juni 1912.

Härigenom förordnas, att 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Arbetsgivare — — — — — avseende.

Minderårig skall lämnas erforderlig ledighet för deltagande i kurs för religionsundervisning eller, efter avgång från folkskola eller mindre folkskola, sådan fortsatt undervisning eller yrkesundervisning, som helt eller delvis bekostas av staten eller kommun.

13 §.

Beträffande — — — — — bestämmelser:

a) — — — — —

b) Deltager den minderårige med arbetsgivarens vetskap i kurs för sådan undervisning, som i 10 § omförmäles, vare arbetsgivaren skyldig så begränsa den minderåriges arbetstid, att sammanlagda undervisnings- och arbetstiden för dygn ej överstiger den i a) av denna § medgivna arbetstid.

c) — — — — —

d) — — — — —

15 §.

Bedrives industriellt arbete å ett arbetsställe i sådan omfattning, att för arbetet i regel användas minst tio arbetare eller drivkraft om minst fem effektiva hästkrafter eller ock minst fem arbetare jämte drikraft om minst tre effektiva hästkrafter, må minderårig användas i arbetet allenast under villkor, att till arbetsgivaren avlämnats intygsbok för den minderårige; skolande sådan bok vara utfärdad på sätt i 34 § föreskrives och innehålla dels uppgift om den minderåriges fullständiga namn, födelseår och födelsedag samt, för det fall att fråga icke är om arbete endast under ferietid, såväl intyg att den minderårige inhämtat den för folkskolan bestämde lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller ock erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan som även anteckning, huruvida den minderårige genomgått fortsättnings- eller ersättningsskola ävensom lärlingsskola, där skolplikt beträffande lärlingsskola enligt av vederbörande kommun meddelat beslut åligger den minderårige, eller är i vederbörlig ordning befriad från skyldighet att deltaga i undervisningen i någon av de skolor, som sist nämnts, dels ock läkarbetyg, utvisande att den minderårige icke företer sjuklighet, svaghet eller bristande kroppsutveckling eller, där så skulle vara förhållandet, att den minderårige icke kan anses komma att lida men av den sysselsättning, vartill den minderårige användes. Sådant — — — — — besiktningsläkare.

34 §.

Intygsböcker, — — — — — pastorsämbetena.
 Det — — — — — hemvist. Har pastor sig bekant, att den minderårige ännu icke fullgjort sin skolplikt i folkskola, fortsättnings- eller ersättningsskola eller lärlingsskola, göra ock anteckning därom i intygsboken. Är för pastor kunnigt eller styrkes för honom, att den minderårige inhämtat den för folkskolan bestämde lärokursen eller däremot svarande kunskaper och färdigheter eller erhållit behörigt tillstånd att lämna folkskolan eller ock att den minderårige genomgått fortsättnings- eller ersättningsskola eller lärlingsskola eller är i vederbörlig ordning befriad från skyldighet att deltaga i undervisningen i någon av de skolor, som sist nämnts, skall pastor i boken införa intyg härom. Har — — — — — skolföreståndare.
 I intygsboken — — — — — intygsbok.
 Minderårig, — — — — — besiktningsläkare.
 Har — — — — — själv.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1919.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd torsdagen den 25 april 1918.

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 15 februari 1918, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen Ragnar von Koch.

Justitierådet *Wedberg* yttrade:

»Jag kan ej tillstyrka den föreslagna ändringen av 10 §, då, efter min mening, detta lagrum i sin nuvarande lydelse otvivelaktigt innefattar skyldighet för arbetsgivaren att lämna den minderårige erforderlig ledighet för deltagande dels i undervisningen i ersättningskola, dels i yrkesundervisning av vilket slag det vara må.»

Lagrådets övriga ledamöter lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen
i statsrådet å Stockholms slott den 26 april 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anmälde, efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet, lagrådets den 25 april 1918 avgivna utlåtande över det den 15 sistlidne februari till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 10, 13, 15 och 34 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912; och hemställde föredraganden, som ansåg vad en av lagrådets ledamöter mot den föreslagna ändringen av 10 § erinrat icke böra föranleda avvikelse från förslaget, att detta måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
A. Ramming.